

MEGÁLLAPODÁS**az Európai Atomenergia-közösség és Ukrajna Minisztertanácsa között az atomenergia békés felhasználásáról**

AZ EURÓPAI ATOMENERGIA-KÖZÖSSÉG (Euratom), a továbbiakban: „Közösség”

és UKRAJNA MINISZTERTANÁCSA,

a továbbiakban mindketten értelemszerűen: „fél”, illetve „felek”,

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy az Európai Közösségek és tagállamai, valamint Ukrajna között 1998. március 1-jén hatályba lépett partnerségi és együttműködési megállapodás (a továbbiakban: partnerségi és együttműködési megállapodás) kimondja, hogy a feleknek a polgári atomenergia-ágazatban a felek által aláírandó egyedi megállapodások alapján kell együttműködniük,

MIVEL a Közösség valamennyi tagállama és Ukrajna a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés (a továbbiakban: „atomsorompó-szerződés”) szerződő felei,

MIVEL a Közösség, annak tagállamai és Ukrajna elkötelezték az iránt, hogy az atomenergia békés célú kutatása, fejlesztése és felhasználása az atomsorompó-szerződés célkitűzéseivel összhangban történjék,

MIVEL a Közösségben az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: Euratom-Szerződés) VII. fejezete, valamint a Közösség, annak tagállamai és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (a továbbiakban: NAÜ) között létrejött biztosítéki megállapodások értelmében nukleáris biztosítéki intézkedéseket alkalmaznak,

MIVEL Ukrajnában az Ukrajna és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség között létrejött, az atomsorompó-szerződéssel kapcsolatos biztosítéki intézkedések alkalmazásáról szóló megállapodás értelmében nukleáris biztosítéki intézkedéseket alkalmaznak,

MIVEL a Közösség, annak tagállamai és Ukrajna ismételt támogatásukról biztosítják a NAÜ-t és annak megerősített biztosítéki rendszerét,

MIVEL helyénvaló keretmegállapodással megerősíteni a felek között a polgári atomenergia-ágazatban kialakított együttműködés alapjait,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODNAK MEG:

1. cikk

Fogalommeghatározások

E megállapodás alkalmazásában:

a) „nukleáris anyag”: minden alapanyag vagy különleges hasadóanyag a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség alapszabályának XX. cikkében meghatározottak szerint;

b) „Közösség”:

i. egyfelől az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződéssel létrehozott jogi személy, a jelen megállapodást aláíró egyik fél;

ii. másfelől az a földrajzi terület, amelyre az említett szerződést alkalmazni kell;

c) „a felek illetékes hatóságai”:

i. a Közösség esetében az Európai Bizottság;

ii. Ukrajna esetében Ukrajna Üzemanyag- és Energiaügyi Minisztériuma;

vagy valamely egyéb hatóság, amelynek személyéről az érintett fél bármikor értesítheti a másik felet.

2. cikk

Célkitűzés

E megállapodás célja, hogy a Közösség és Ukrajna közötti általános együttműködési kapcsolatok kölcsönösen előnyös megerősítése érdekében, viszonzossági alapon és a felek hatásköreinek sérelme nélkül keretet biztosítson a felek által az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködéshez.

3. cikk

Az együttműködés tárgya

(1) A felek a 4–8. cikk értelmében az alábbi területeken működhetnek együtt az atomenergia békés célú felhasználásában:

- a) nukleáris biztonság (4. cikk);
- b) szabályozott magfúzió (5. cikk);
- c) nukleáris kutatás és fejlesztés a fenti a) és b) ponton kívüli területeken (6. cikk);
- d) nemzetközi szállítás, nukleárisanyag-kereskedelem és a nukleáris üzemanyagciklussal összefüggő szolgáltatások nyújtása (7. cikk);
- e) a nukleáris anyagok illegális kereskedelmének megelőzése (8. cikk);
- f) közös érdekeket érintő egyéb területek.

(2) A felek e cikkben említett együttműködése megvalósulhat a Közösség, illetve Ukrajna területén honos személyek és vállalkozások között is.

4. cikk

Nukleáris biztonság

A nukleáris biztonság terén folytatott együttműködésnek az Euratom és Ukrajna Minisztertanácsa között létrejött, a nukleáris biztonság terén való együttműködésről szóló, 2002. november 13-án hatályba lépett megállapodással összhangban kell megvalósulnia.

5. cikk

Szabályozott magfúzió

A szabályozott magfúzió területén való együttműködésnek az Euratom és Ukrajna Minisztertanácsa között létrejött, a szabályozott nukleáris fúzió területén való együttműködésről szóló, 2002. november 13-án hatályba lépett megállapodással összhangban kell megvalósulnia.

6. cikk

A nukleáris kutatás és fejlesztés egyéb területei

(1) Az együttműködés a felek megállapodása alapján kiterjedhet a fenti 4. és 5. cikk hatályán kívüli, a felek közös érdekességébe tartozó nukleáris kutatási és fejlesztési tevékenységekre, feltéve, hogy ezek a felek által végzett kutatási és fejlesztési tevékenységek körébe tartoznak.

(2) A Közösség különösen a következő területeken folytathat együttműködést:

- a) az atomenergia orvosi és ipari alkalmazásai terén, beleértve a villamosenergia-termelést is;
 - b) az atomenergia környezeti hatásai terén;
 - c) a polgári atomenergia-ágazatban a partnerségi és együttműködési megállapodás 62. cikkének (2) bekezdésében megjelölt területeken, amennyiben az együttműködés az Euratom-Szerződés figyelembevételével megvalósítható.
- (3) Az együttműködést különösen az alábbi módokon kell megvalósítani:
- műszaki ismeretek cseréje: jelentések, látogatások, szemináriumok, műszaki értekezletek stb. révén,
 - az érintett laboratóriumok és/vagy testületek személyzetének kölcsönös cseréje révén, beleértve a képzési céllal történő cserét is,
 - anyagminták, anyagok, műszerek, kísérleti eszközök cseréje révén,
 - kiegyensúlyozott részvétel révén a közös vizsgálatokban és tevékenységekben.

(4) A konkrét projektekben a szükségesnek ítélt mértékben az együttműködés körét és feltételeit végrehajtási megállapodásokban kell meghatározni, amelyeket a felek hoznak létre illetékes intézményeiken keresztül, a vonatkozó törvényi és rendeleti előírások figyelembevételével.

(5) Ezek a végrehajtási megállapodások magukban foglalhatnak többek között pénzügyi jellegű rendelkezéseket, az irányítási jogkörök kijelölését, valamint az ismeretek terjesztésére és a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó részletes előírásokat.

(6) Amennyiben a felek kifejezetten másképpen nem rendelkeznek, az e megállapodás alapján folytatott együttműködésből származó költségek azt a felet terhelik, amelyiknél az adott költség felmerül.

7. cikk

Nemzetközi szállítás, nukleáris anyagokkal való kereskedelem és a kapcsolódó szolgáltatások nyújtása

(1) A felek között közvetlenül vagy harmadik országon keresztül szállított nukleáris anyagokra attól fogva kell ezt a megállapodást alkalmazni, hogy a kérdéses anyagok az átvevő fél területi fennhatósága alá kerülnek, feltéve, hogy a küldő fél – összhangban a felek illetékes hatóságai által kötendő igazgatási megállapodásban előírt eljárásokkal – a szállításkor vagy azt megelőzően írásban értesítette az átvevő felet.

(2) Az (1) bekezdésben említett nukleáris anyagokra mindaddig vonatkoznak e megállapodás rendelkezései, amíg:

- a (6) bekezdés b) pontjában említett, vonatkozó megállapodásban szereplő biztosítéki intézkedések megszüntetésére vonatkozó rendelkezésekkel összhangban megállapítást nem nyer, hogy a szóban forgó anyagok a biztosítékok szempontjából releváns nukleáris tevékenység céljára már nem felhasználhatóak vagy gyakorlatilag már nem használhatóak,
- a (6) bekezdés e) pontjával összhangban a szóban forgó anyagokat az átvevő fél fennhatósága alatt lévő területről el nem szállítják, vagy
- a felek megállapodnak abban, hogy ez a megállapodás a szóban forgó anyagokra a továbbiakban ne vonatkozzék.

(3) A nukleáris anyagoknak az együttműködés keretében folytatott tevékenységek érdekében történő szállítását a felek és az Európai Unió tagállamai által az atomenergia (6) bekezdésben felsorolt, békés célú felhasználásával kapcsolatban vállalt, vonatkozó nemzetközi és többoldalú kötelezettségekkel összhangban kell végezni.

(4) A nukleáris anyagokkal való kereskedelem és az ezzel kapcsolatos szolgáltatások nyújtása a felek között piaci árakon történik.

(5) A felek törekszenek arra, hogy a nukleáris anyagokkal folytatott kétoldalú kereskedelem során elkerüljék a kereskedelmi biztosítéki intézkedéseket igénylő konfliktushelyzeteket. Amennyiben a nukleáris anyagokkal folytatott kétoldalú keres-

kedelem során mégis olyan problémák merülnek fel, amelyek súlyosan veszélyeztethetik a Közösség vagy Ukrajna atomenergia-iparának életképességét, beleértve az uránbányászatát is, a felek bármelyike konzultációt kezdeményezhet, amelyre egy eseti bizottság keretei között haladéktalanul sort kell keríteni.

Ha a konzultációk során nem születik kölcsönösen elfogadható megoldás a felmerült problémákra, a konzultációt kezdeményező fél saját belső jogával és a nemzetközi jog vonatkozó elveivel összhangban megfelelő kereskedelmi biztosítéki intézkedéseket hozhat a problémák megoldására vagy hatásainak mérséklésére.

A bekezdés fenti első és második rendelkezését az Euratom-Szerződés és az abból fakadó másodlagos jog sérelme nélkül kell alkalmazni.

(6) A nukleáris anyagok szállítását az alábbi feltételek szerint kell végezni:

a) A nukleáris anyagokat békés célra kell felhasználni, és nem használhatók fel nukleáris robbanószerkezetekben vagy ilyen szerkezetek kutatása, illetve kifejlesztése céljából.

b) A nukleáris anyagokra alkalmazni kell:

i. a Közösségben: az Euratom biztosítékait az Euratom-Szerződésben meghatározottak szerint, valamint a NAÜ biztosítékait az alábbi vonatkozó – esetleg felülvizsgált – biztosítéki megállapodásokban, illetve az esetleg a helyükbe lépő biztosítéki megállapodásokban meghatározottak szerint, az atomsorompó-szerződésben foglalt előírásokkal összhangban:

— a Közösség nukleáris fegyverrel nem rendelkező tagállamai, az Euratom és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség között létrejött, 1977. február 21-én hatályba lépett megállapodás (INFCIRC/193. számon közzétéve),

— a Franciaország, az Euratom és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség között létrejött, 1981. szeptember 12-én hatályba lépett megállapodás (INFCIRC/290. számon közzétéve),

— az Egyesült Királyság, az Euratom és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség között létrejött, 1978. augusztus 14-én hatályba lépett megállapodás (INFCIRC/263. számon közzétéve),

valamint a kiegészítő jegyzőkönyvek, melyek az INFCIRC/540. számon közzétett okmány (Szigorított biztosítéki rendszer, II. rész) alapján 1998. szeptember 22-én kerültek aláírásra;

- ii. Ukrajnában: a NAÜ biztosítékait az Ukrajna és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség között létrejött, az atomszórompó szerződéssel kapcsolatos biztosítéki intézkedések alkalmazásáról szóló, 1998. január 22-én hatályba lépett megállapodásban meghatározottak szerint (INFCIRC/550. számon közzétéve); valamint, amennyiben hatályos, a megállapodást kiegészítő jegyzőkönyv, mely az INFCIRC/540. számon közzétett okmány (Szigorított biztosítéki rendszer, II. rész) alapján 2000. augusztus 15-én került aláírásra.
- c) Amennyiben a b) pontban említett, a NAÜ-vel kötött valamely megállapodás alkalmazását a Közösségben vagy Ukrajnában felmerülő bármely ok miatt felfüggesztik vagy megszüntetik, az érintett fél a NAÜ-vel a b) pont i. vagy ii. alpontjában említett biztosítéki megállapodásokkal hatékonyság és alkalmazási kör tekintetében egyenértékű megállapodást köt, vagy, amennyiben ez nem lehetséges,
- a Közösség, érintettségének függvényében, az Euratom biztosítéki rendszerén alapuló biztosítéki intézkedéseket alkalmaz, melyek e bekezdés b) pontjának i. alpontjában említett biztosítéki megállapodásokban előírtakkal hatékonyság és alkalmazási kör tekintetében egyenértékűek, vagy, amennyiben ez nem lehetséges,
- a felek megállapodást kötnek a b) pont i. vagy ii. alpontjában említett biztosítéki megállapodásokban előírtakkal hatékonyság és alkalmazási kör tekintetében egyenértékű biztosítéki intézkedések alkalmazásáról.
- d) A fizikai védelem körében alkalmazandó intézkedéseknek meg kell felelniük legalább az – esetleg felülvizsgált – INFCIRC/254/Rev.5/Part 1 számú NAÜ-okmány (Iránymutatások a nukleáris szállításokhoz) C. mellékletében rögzített kritériumoknak; a kérdéses dokumentumon kívül az adott esetnek megfelelően a Közösség tagállamai, az Európai Bizottság és Ukrajna figyelembe veszik a fizikai védelmi intézkedések alkalmazása során a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló – esetleg felülvizsgált –, helyesbített INFCIRC/225/Rev.4 számú NAÜ-okmány (A nukleáris anyagok fizikai védelme) ajánlásait. A nemzetközi szállítás során – az esetleges felülvizsgált változatnak megfelelően – alkalmazni kell a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló nemzetközi egyezményt (INFCIRC/274/Rev.1 számú NAÜ-okmány), valamint – amint lehetséges, az esetleges felülvizsgált változatnak megfelelően – a radioaktív anyagok biztonságos szállításáról szóló NAÜ-előírást (IAEA Safety Standard Series ST-1).
- e) Az e cikk hatálya alá tartozó anyagok a felek területi fennhatóságán kívülre csakis a Közösség egyes tagállamai és Ukrajna által a Nukleáris Szállítók Csoportjában vállalt kötelezettségekkel összhangban szállíthatók tovább. Az e cikk hatálya alá tartozó anyagoknak a felek területi fennhatóságán kívülre történő továbbszállítása esetében alkalmazni kell különösen az – esetleg felülvizsgált – INFCIRC/254/Rev.5/

Part 1 számú NAÜ-okmányban a nukleáris szállításokra vonatkozóan megfogalmazott iránymutatásokat.

(7) A gyártók és a nukleáris üzemanyagciklust fenntartó iparág, valamint a felhasználók és fogyasztók érdekét egyaránt szem előtt tartva a felek elősegítik az egymás közötti, illetve a felek területén honos személyek vagy vállalkozások közötti, nukleáris anyagokkal folytatott kereskedelmet.

A kereskedelmi vagy ipari tevékenységekre, valamint a nukleáris anyagoknak a felek területén történő szállítására vonatkozó engedélyek – beleértve a kiviteli és a behozatali engedélyeket, valamint a harmadik személyek javára megadott engedélyeket és jóváhagyásokat is – nem használhatók fel a felek által folytatott kereskedelem korlátozására vagy a feleknek az atomenergia nemzetközi vagy belföldi békés célú felhasználásával kapcsolatos kereskedelmi érdekei megsértésére. Az említett engedélyek iránti kérelmeket az érintett hatóság a benyújtást követően haldéktalanul és indokolatlan költségek fölszámolása nélkül bírálja el. E rendelkezés betartását megfelelő igazgatási rendelkezésekkel kell biztosítani.

A megállapodás rendelkezései nem alkalmazhatók a Közösség területén belül a nukleáris anyagok szabad mozgásának korlátozására.

(8) A megállapodás bármely okból történő felfüggesztése vagy megszüntetése esetén a (6) bekezdés a) és b) pontját továbbra is alkalmazni kell mindaddig, amíg az e rendelkezések hatálya alá tartozó nukleáris anyag valamelyik fél területi fennhatósága alatt marad, vagy amíg a (2) bekezdéssel összhangban döntés nem születik.

8. cikk

A nukleáris anyagok illegális kereskedelmének megelőzése

A nukleáris anyagok illegális kereskedelme megelőzésének területén folytatott együttműködés keretében a nukleáris anyagok ellenőrzési módszereinek és technikáinak fejlesztését kell támogatni.

9. cikk

Közös érdekeket érintő egyéb területek

(1) A felek saját hatáskörükben megállapodhatnak arról, hogy egyéb tevékenységekben is együttműködnek az atomenergia területén.

(2) A Közösség részéről e tevékenységeknek megfelelő cselekvési programokba kell illeszkedniük, és meg kell felelniük az azokkal kapcsolatos feltételeknek például a nukleáris anyagok biztonságos szállítása, a nukleáris létesítmények bizonyos biztonsági aspektusait támogató biztosítéki intézkedések vagy ipari együttműködés területén.

- (3) Alkalmazni kell továbbá az egyezmény 6. cikkének (4), (5) és (6) bekezdését.

10. cikk

Alkalmazandó jog

A jelen megállapodásban előírt együttműködést a Közösségben és az Ukrajnában hatályos törvényi és rendeleti előírásokkal, valamint a felek által kötött nemzetközi megállapodásokkal összhangban kell folytatni. A Közösség vonatkozásában az alkalmazandó jog magában foglalja az Euratom-Szerződést és az abból fakadó másodlagos jogot.

11. cikk

Szellemi tulajdon

A jelen megállapodás szerinti együttműködés keretében folytatott tevékenységekkel kapcsolatos ismereteket és szellemi tulajdonjogokat, szabadalmi és szerzői jogokat az e megállapodás 4. és 5. cikkében megjelölt, az Euratom és Ukrajna Minisztertanácsa között létrejött, a nukleáris biztonság, illetve a szabályozott nukleáris fúzió területén való együttműködésről szóló megállapodás mellékleteivel összhangban kell felhasználni és terjesztetni.

12. cikk

Konzultáció és vitarendezés

(1) Ha a felek külön konzultációs mechanizmusról nem rendelkeznek, a felek a partnerségi és együttműködési megállapodás keretén belül rendszeres konzultációkat tartanak annak érdekében, hogy figyelemmel kísérjék a jelen megállapodás szerinti együttműködést.

(2) A jelen megállapodás alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos vitákat a partnerségi és együttműködési megállapodás 96. cikkében meghatározott eljárás szerint kell rendezni.

13. cikk

Hatálybalépés és időtartam

(1) Ez a megállapodás a tagok által meghatározott napon, diplomáciai jegyzékváltás útján lép hatályba ⁽¹⁾, és öt évig tartó kezdeti időszakra marad hatályban.

(2) Ezt követően a megállapodás ötvenként automatikusan megújul, kivéve, ha valamelyik fél a lejáratí idő előtt legalább hat hónappal írásban kezdeményezi a megállapodás megszüntetését vagy újratárgyalását.

(3) Amennyiben valamelyik fél vagy a Közösség egyik tagállama megsérti e megállapodás alapvető rendelkezéseit, a másik fél ilyen értelmű írásbeli értesítés útján részben vagy teljes egészében felfüggesztheti vagy felmondhatja az e megállapodás szerinti együttműködést.

Mielőtt bármely fél ilyen irányú lépést tenne, a felek konzultálnak abból a célból, hogy megállapodjanak a szükséges korrekciós intézkedésekről és azok ütemezéséről.

A bekezdés első rendelkezése szerinti lépés megtételére csak akkor kerülhet sor, ha a korrekciós intézkedések a határidőn belül nem történtek meg, vagy ha – a jogsértés jellegét és súlyát figyelembe véve ésszerű idő elteltét követően – a feleknek az előző bekezdésben előírtak szerint nem sikerült megállapodniuk.

Ez a megállapodás két-két példányban készül angol, dán, finn, francia, görög, holland, német, olasz, portugál, spanyol, svéd, valamint ukrán nyelven; a szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

Kelt Kijevben, 2005. április 28-án.

az Európai Atomenergia-közösség részéről Ukrajna Minisztertanácsa részéről

Andris PIEBALGS

Ivan PLACHKOV

⁽¹⁾ 2006.9.1.